

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Genomförande av vissa straffrättsliga åtaganden för att förhindra och bekämpa terrorism (SOU 2017:72)

Inledning

Den straffrättsliga terrorismlagstiftningen består av flera lagar som innehåller ingående definitioner av den brottslighet som straffansvaret omfattar och med hänvisningar mellan de olika lagarna. Detta innebär att det kriminaliserade området blir svårt att överblicka. Tingsrätten har noterat att regeringen i februari 2017 har gett en utredare i uppdrag att göra en översyn av terrorismlagstiftningen (Dir. 2017:47). Mot denna bakgrund och med hänsyn till de intressen som tingsrätten har att beakta, tillstyrker tingsrätten betänkandets förslag. Tingsrättens närmare synpunkter och kommentarer redovisas nedan.

Terroristbrott (7.3.1)

Olaglig systemstörning och olaglig datastörning (artikel 3.1 i)

I betänkandet görs bedömningen att förteckningen i 3 § terroristbrottslagen ska kompletteras med brottet grovt dataintrång för att svensk rätt ska kriminalisera gärningarna i direktivets artikel 3.1 i.

Hänvisningen i direktivets artikel 3.1 i är begränsad till endast de allvarligaste fallen av olaglig systemstörning och olaglig datastörning. Brottet grovt dataintrång omfattar dessa fall men även andra. Det framgår inte av betänkandet att konsekvensen av förslaget blir att svensk rätt kriminaliserar fler gärningar än vad som krävs enligt direktivet. Eftersom de generella kriterierna för terroristbrott i 2 § terroristbrottslagen kommer att sätta en begränsning för vad som utgör terroristbrott har tingsrätten ingenting att invända.

Brott med anknytning till en terroristgrupp (7.3.2) och Organiserande eller annat underlättande av resor för terrorismsyften (7.3.8)

I betänkandet föreslås att det inte ska införas självständiga brottsbeskrivningar vad gäller gärningarna i artikel 4 och 10 i direktivet. Det görs gällande att

dessa gärningar i svensk rätt är kriminaliserade som försök, förberedelse, stämpling och medverkan till andra brott.

Den valda lösningen kan enligt tingsrätten medföra tillämpningsproblem eftersom det hänvisas till artikel 4 och 10 i direktivet i flera av dess övriga artiklar. Det leder i vissa fall till en kriminalisering av indirekt medverkan, t.ex. medhjälp till medhjälp och anstiftan till anstiftan. Det svenska genomförandet i denna del synes också innebära att inte samtliga gärningar i direktivet kriminaliseras (se s. 303 f. i betänkandet). Tingsrätten har vidare noterat att EU-kommissionen vid uppföljning haft synpunkter på att Sverige saknar brottsbeskrivningar avseende gärningarna i artikel 2 i terrorismrambeslutet, som motsvarar artikel 4 i direktivet (se s. 142 i betänkandet).

Tingsrätten har uppmärksammat att en utredare nyligen har lämnat ett förslag om ett särskilt straffansvar liknande det i artikel 4 i direktivet (Ds 2017:62).

Lagteknisk lösning och definitioner (8.1.2)

I betänkandet görs bedömningen att det är rimligt att använda sig av regleringen om särskilt allvarlig brottslighet i rekryteringslagen och finansieringslagen vid genomförandet av direktivet.

Den valda lösningen innebär att Sverige kommer att kriminalisera fler gärningar än vad som krävs enligt direktivet. Det är tveksamt om en sådan överkriminalisering är lämplig med hänsyn till vad som framförts i tidigare förarbeten och lagrådsyttranden. Tingsrätten vill här framhålla följande.

Det finns genom direktivet krav på kriminalisering av självutbildning och resor till medborgarskapsland samt finansiering härav i avsikt att begå eller annars medverka till brott med anknytning till terrorism. Något motsvarande krav finns dock inte för samtliga brott inom brottskategorin särskild allvarlig brottslighet.

Den föreslagna kriminaliseringen är långtgående och det kan sättas i fråga om förslagen är förenliga med den försiktighet som bör gälla när kriminalisering används som metod för att söka hindra överträdelser av olika normer i samhället (se Lagrådets yttrande i prop. 2015/16:78 s. 113).

Regeringen har tidigare konstaterat att rätten att resa in i den stat där en person är medborgare skyddas enligt Europakonventionens fjärde tilläggsprotokoll och att straffansvaret av bl.a. den anledningen inte ska omfatta sådana resor (prop. 2015/16:78 s. 37).

Den utredare som har fått i uppdrag att göra en översyn av terrorismlagstiftningen har fått i uppgift att analysera möjligheterna att på ett enklare sätt genomföra de bestämmelser i relevanta internationella instrument som anger vad som avses med terroristbrottslighet och som kommit till uttryck genom regleringen om särskilt straffansvar (Dir. 2017:47 s. 5 f.). Tingsrättens synpunkter i denna del torde därför redan vara under utredning.

Detta ärende har beslutats av tingsrätten i sammansättningen lagmannen Inger Söderholm, chefsrådmannen Klas Reinholdsson, rådmannen Thomas Ericsson och tingsfiskalen Mattias Karlsson, föredragande.

Inger Söderholm

Mattias Karlsson